

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 Rs 133319 13 Rev
Sarajevo, 14.09.2015. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu u vijeću sastavljenom od sudija Gorana Nezirovića, kao predsjednika vijeća, Enise Bilajac i Amire Sadović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja H. S. iz V., ul. ... koga zastupa punomoćnik N. B., advokat iz V., protiv tuženog „P.“ d.o.o. S., ul. ..., koga zastupa punomoćnik N. S., advokat iz I., radi poništenja rješenja o otkazu ugovora o radu i isplate potraživanja iz radnog odnosa, v.s. 47.800,00 KM, odlučujući o revizijama tužitelja i tuženog protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 133319 13 Rsž od 17.04.2013. godine, u sjednici vijeća održanoj 14.09.2015. godine, donio je:

P R E S U D U

- (1) Revizija tuženog se odbija.
- (2) Revizija tužitelja se dijelomično usvaja i preinačavaju obje nižestepene presude u odluci o troškovima postupka i sudi:

Tuženom se nalaže da tužitelju na dosuđene troškove postupka u iznosu od 4.047,00 KM plati zakonske zatezne kamate od 02.11.2012.godine pa do isplate, a u roku od 15 dana.
- (3) U preostalom dijelu revizija tužitelja se odbija kao neosnovana.
- (4) Odbija sa zahtjev parničnih stranaka za naknadu troškova revizijskog postupka.
- (5) Dopuna revizije tuženog se odbacuje kao neblagovremena.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 Rs 133319 10 Rs od 02.11.2012.godine (st.1.) poništena je kao nezakonita odluka o otkazu ugovora o radu H. S. br. 4/2010 od 08.03.2010. godine; (st.2.) obavezan je tuženi da tužitelja vrati na poslove na kojima je radio po osnovu ugovora o radu od 29.01.2007. godine i aneksa I tog ugovora od 29.01.2008. godine zaključenih između tužitelja i tuženog ili druge odgovarajuće poslove i isplati mu naknadu plate koju bi tužitelj ostvario da je radio počev od 08.03.2010. godine; (st.3.) obavezan je tuženi da tužitelju isplati iznos od ukupno 28.167,62 KM sa zakonskim zateznim kamatama shodno Zakonu o visini stope zatezne kamate počev od dana podnošenja tužbe 30.03.2010.godine pa do isplate i to na ime razlike isplaćenih i pripadajuće plate sa uvećanjima za period od 25.03.2007. do 08.03.2010. godine iznos od 10.227,62 KM; na ime razlike isplaćenih i pripadajućih dnevnica za službena putovanja u periodu od 25.03.2007. do

08.06.2009. godine i 14.12.2009. pa do 08.03.2010. godine iznos od 11.700,00 KM; i na ime troškova prevoza na posao i sa posla na relaciji S.-V.-S. i obratno za period 25.03.2007. do 08.06.2009. godine i 14.12.2009. do 08.03.2010. godine iznos od 6.240,00 KM kao i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.047,00 KM; (st.4.) tužitelj je odbijen sa dijelom tužbenog zahtjeva preko dosuđenih iznosa, te je u cijelosti odbijen sa tužbenim zahtjevom za isplatu naknade za topli obrok i regres za 2008. i 2009. godinu.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Rs 133319 13 Rsž od 17.04.2013.godine, (st.1.) žalba tužitelja i žalba tuženog su odbijene kao neosnovane i prvostepena presuda potvrđena; (st.2.) odbijen je tužitelj sa zahtjevom za naknadu parničnih troškova žalbenog postupka.

Protiv drugostepene presude, u odbijajućem dijelu, reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji ta presuda preinači tako da se tužbeni zahtjev usvoji u cijelosti uz naknadu cjelokupnih troškova postupka ili ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje. Zahtjeva troškove za sastav revizije u iznosu od 1.053,00 KM.

Protiv drugostepene presude, u dosuđujućem dijelu, reviziju je blagovremeno izjavio tuženi zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji ta presuda preinači odbijanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti ili ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje. Zahtjeva troškove za sastav revizije u iznosu od 820,00 KM.

U odgovoru na reviziju tužitelj je osporio osnovanost prigovora revizije tuženog i predložio da se odbije. Zahtjeva troškove za sastav odgovora na reviziju u iznosu od 1.277,00 KM.

U odgovoru na reviziju tuženi je osporio osnovanost revizijskih prigovora protivne strane i predložio da se odbije kao neosnovana, a tužitelj obaveže na naknadu troškova za sastav odgovora na reviziju u iznosu od 820,00 KM.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. ZPP¹ ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija tužitelja je djelimično osnovana, a revizija tuženog nije osnovana.

Ne mogu se prihvatiti osnovanim prigovori revizije tužitelja o povredi odredbe odredbe iz člana 209. ZPP kroz navode da drugostepeni sud nije dao obrazloženje zašto nije prihvatio njegovu žalbu na ocjenu obračuna dnevnica u nalazu vještaka finansijske struke. Suprotno tome, drugostepeni sud je izvedene dokaze, pa i nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke u dijelu obračuna razlike isplaćenih i pripadajućih dnevnica za službena putovanja tužitelja cijenio u skladu sa odredbom člana 8. ZPP i na osnovu slobodne ocjene izvedenih dokaza utvrdio sporne činjenice odlučne za ovaj spor. Stečeno uvjerenje o odlučnim činjenicama drugostepeni sud je opravdao logičnim i uvjerljivim razlozima i ne stoji tvrdnja revidenata o arbitarnoj i

¹ Zakon o parničnom postupku („Sl. novine FBiH“, 53/03, 73/05 i 19/06)

proizvoljnoj ocjeni dokaza. Takođe, suprotno prigovoru tužitelja drugostepeni sud je u obrazloženju svoje odluke ocijenio njegove žalbene navode koji su od odlučnog značaja sa aspekta predmeta spora, pravilno primjenjujući odredbu člana 231. ZPP, a obrazloženje pobijane presude po svom sadržaju odgovara zahtjevu koji je u tom pogledu postavljen odredbom člana 191. stav 4. ZPP. Prema tome, ovaj sud zaključuje da nije prihvatljiv prigovor da je drugostepena presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP u vezi sa naprijed navedenim odredbama tog zakona.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepeni sudovi, proizilazi da je tužitelj sa tuženim zaključio ugovor o radu 29.01.2007.godine na radno mjesto vozača autobusa i Anex tog ugovora od 29.01.2008.godine, da je sporni otkaz ugovora o radu tuženi dao sa 08.03.2010.godine iz ekonomskih, tehničkih i organizacionih razloga bez otkaznog roka uz priznanje plaće i drugih prava kao da je radio do otkaznog roka, sa obrazloženjem da nema mogućnosti da ostvari pozitivne rezultate u poslovanju i da ima višak zaposlenika pozivom na Odluku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta od 19.01.2010.godine. Nadalje, da se tužitelj nalazio na bolovanju od 20.07.2009.godine do 04.12.2009.godine, da je na njegovo radno mjesto primljen novi vozač, Z. L., da je tuženi svojom Odlukom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta od 19.01.2010. godine rješio da ukida jedno radno mjesto vozača i pri tome otkazao ugovor o radu tužitelju, da je zadržao na radu vozača kojeg je primio dok je tužitelj bio na bolovanju, da je tuženi sa gubitkom poslova u 2006-2008.godini, a sa dobitkom poslova u 2009.godini. Provedenim finansijskim vještačenjem utvrđeno je da tuženi nije tužitelju obračunao i isplatio plaće i druge naknade u skladu sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti prometa za teritoriju FBiH² (dalje: Granski kolektivni ugovor).

Kod takvih činjeničnih utvrđenja, a za koja je vezan ovaj sud (čl. 240. st. 2. ZPP) pravilno su nižestepeni sudovi primijenili materijalno pravo kada su prihvatili dijelimično osnovanim tužbeni zahtjev kao što je bliže navedeno u stavu od 1, 2 i 3. izreke prvostepene presude, a u preostalom dijelu tužbeni zahtjev (stav 4.) odbili kao neosnovan. Za navedeni zaključak nižestepeni sudovi su kroz obrazloženje svojih odluka dali pravilne i potpune razloge koje u svemu prihvata i ovaj revizijski sud, bez potrebe za njihovim ponavljanjem. Pri tome, prvostepeni sud je naveo konkretne materijalno pravne odredbe i pravilno ih primjenio, a što je drugostepeni sud osnovano prihvatio.

Suprotno pravnom rezonovanju tuženog, pravilno je drugostepeni sud zaključio da tuženi, tokom postupka nije dokazao opravdanost poslovno uvjetovanog otkaza tužitelju (član 87. stav 1. tačka 1. ZOR³), a na poslodavacu je teret tog dokaza, a za koji zaključak je drugostepeni sud kroz obrazloženje svoje odluke dao pravilne i potpune razloge.

Takođe, ne mogu se prihvatiti kao osnovane ni tvrdnje tuženog da je drugostepeni sud, kad je rješavao njegovu žalbu, propustio sankcionisati pogrešnu primjenu materijalnog prava od strane prvostepenog suda kroz navode da je na sastanku 27.02.2010.godine, a kojem je prisustvovao tužitelj saopštio da mu daje otkaz ugovora o radu prema Odluci o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta

² "Sl. novine FBiH" 71/07

³ Zakon o radu („Sl. novine FBiH“ 43/99, 32/00 i 29/03)

od 19.01.2010. godine, da je na takvu odluku "natjeran" ponašanjem i djelovanjem tužitelja koji je nanio štetu tuženom. Ovo, jer spornu odluku o otkazu broj 4/2010 od 08.03.2010. godine tuženi kao poslodavac nije dao iz razloga zaposlenikove odgovornosti za teži prestup ili za težu povredu radnih obaveza iz ugovora o radu, a kakav otkazni razlog ima u vidu odredba iz člana 88. ZOR, već iz razloga poslovno uvjetovanog otkaza iz člana 87. tog zakona, a što ni sam revident tuženog to ne dovodi u pitanje.

Kako pravna sudbina tužbenog zahtjeva u dijelu za povrat na poslove na kojima je tužitelj radio, izravno zavisi o utvrđenju nezakonitosti odluke o otkazu (čl.96. st.2. tč.1. ZOR), to su nižestepene presude zasnovane na pravilnoj primjeni materijalnog prava.

Revizija se ne može izjaviti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (čl.240.st.2.ZPP), pa su neprihvatljivi činjenični prigovori revizija parničnih stranaka na visinu razlike plaće, dnevnica za službena putovanja te naknade za troškove prevoza na posao i sa posla. Odgovor na visinu razlike plaće i naknada iz rada i po osnovu rada je u strukturi zaključka koje sud izvodi primjenom materijalne pravne odredbe člana 68. ZOR, a kojom je propisano da plaća zaposleniku utvrđuje se kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu.

Neprihvatljivi su prigovori tuženog o pogrešnoj primjeni materijalnog prava u odnosu na novčani dosuđujući dio pobijane presude kroz navode (isticao tokom prvostepenog postupka, u žalbi, a ponavlja u reviziji) da ga ne obavezuje Granski kolektivni ugovor pošto je privatni poslodavac, da nije njegov potpisnik niti direktno ni preko Udruženja poslodavaca FBiH i njemu srodnog udruženja, jer da nije član tih udruženja. Odredbom člana 2. Granskog kolektivnog ovora propisano je da „važi za sve poslodavce bez obzira na strukturu kapitala na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine“. Kod utvrđenih činjenica da tuženi, kao pravno lice ima sjedište u Sarajevu (potvrdio u iskazu sam zakonski zastupnik tuženog, Žutić Hajrudin, na ročištu 28.02.2011.g.) to su valjanog pravnog uporišta svi navodi u tom pravcu.

Neprihvatljivi su navodi i revizije tužitelja o pogrešnoj primjeni materijalnog prava u odnosu na odbijajuću odluku zahtjeva za regres za 2009.godinu u iznosu od 239,27 KM, kroz navode da poslodavac u 2009.godini nije poslovao sa gubitkom. Ovo, kod utvrđenih činjenica da je tuženi predhodnu godinu (2008) završio sa gubitkom, da je u 2009. godini ostvario dobit u poslovanju u iznosu od 2.414,00 KM, a obračun i isplata regresa dovela ga do gubitka u poslovanju (utvrđeno finansijskim vještačenjem), to su nižestepeni sudovi pravilno ocijenili neosnovanim zahtjev tužitelja za regres za 2009.godinu. Naime, odredbom člana 71. Granskog kolektivnog ugovora je propisano da zaposleniku pripada pravo na regres za korištenje godišnjeg odmora od najmanje 50% prosječne neto plate svih zaposlenih ostvarene kod poslodavca u mjesecu koji prethodi isplati regresa pod uslovima da poslodavac nije prethodnu godinu završio sa gubitkom, odnosno kada bi obračun i isplata regresa doveli do gubitka u poslovanju u tekućoj poslovnoj godini.

Za razliku od toga, tužitelj osnovano ukazuje na nepravilnost odluke nižestepenih sudova u pogledu zahtjeva za plaćanje zakonskih zateznih kamata na dosuđene troškove parničnog postupka, a iz slijedećih razloga:

U odnosu na ovo, u revizijskom stadiju postupka sporno pravno pitanje, valja pomenuti da ZPP u dijelu kojim uređuje parnične troškove, ne sadrži odredbu o zateznoj kamati. Obaveza naknade parničnih troškova je novčana obaveza, jer se sastoji u plaćanju određene svote novca. Specifična je samo po tome što ne nastaje voljom stranaka nego na osnovu zakona i odlukom suda, ali se time ne mijenja njena priroda novčane obaveze. Dakle, zakonska je obligacija, bez obzira što predstavljaju sporedno potraživanje, te nema osnova za izuzimanje tih potraživanja iz režima ostalih novčanih obaveza, pa se primenjuje pravilo o zateznoj kamati iz člana 277. stav 1. ZOO⁴. Tom odredbom je propisano da dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice, i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj zakonom. O naknadi parničnih troškova (član 396. stav 1. ZPP) odlučuje sud na određeni zahtjev stranke, koja je (stav 2. te odredbe) dužna da određeno navede troškove za koje traži naknadu. Podnošenjem takvog zahtjeva stranka poziva svog protivnika da ispuni zakonsku obavezu naknade parničnih troškova i na taj način, u smislu člana 324. stav 2. ZOO, ispunjene su pretpostavke za nastupanje dužničke docnje. O tom zahtjevu, kako je to propisano članom 396. stav 3. ZPP, sud odlučuje u presudi ili rješenju kojim se završava postupak pred tim sudom. Zato je obaveza naknade parničnih troškova dospjela danom donošenja odluke prvostepenog suda i od tada teče obaveza na plaćanje zatezne kamate na iznos parničnih troškova koji je tom odlukom dosuđen.

Ovakav pravni zaključak ima uporište u ZIP⁵ koji sadrži odredbu kojom je uredio plaćanje zateznih kamata na troškove postupka. Naime, odredbom člana 28. stav 2. tog zakona propisano je “ako plaćanje zateznih kamata na troškove postupka nije određeno već u samoj izvršnoj ispravi sud će, na prijedlog tražioca izvršenja, u rješenju o izvršenju odrediti naplatu tih kamata po propisanoj stopi od dana donošenja odluke odnosno zaključenja poravnjanja do naplate.”

Imajući u vidu da je tom zakonskom odredbom priznato pravo tražiocu izvršenja na zakonske zatezne kamate na parnični troškove i onda kad u izvršnoj ispravi nema odluke o plaćanju zakonskih zateznih kamata na parnične troškove, to s obzirom na takav sadržaj citirane zakonske odredbe, koja je materijalno pravne prirode, iako se nalazi u okviru izvršnog procesnog zakona, opravdava i zahtjev za plaćanje zakonskih zateznih kamata kada je podnesen prije donošenja izvršne isprave, kao što je slučaj u ovom predmetu. Dakle, obaveza naknade parničnih troškova je novčana obaveza koja dopijeva donošenjem odluke na koju je protivna strana obavezna plaćati zateznu kamatu od donošenja odluke do isplate. Stoga, tužitelj u reviziji osnovano ukazuje da je odluka o kamati zasnovana na pogrešnoj primjeni člana 177. stav 1. ZPP (trošak postupka dospio zaključivanjem glavne rasprave).

Ostali revizijski prigovori parničnih stranaka nisu od odlučnog značaja sa aspekta predmeta spora (čl. 231. u vezi sa čl. 253. ZPP).

Na osnovu svega izloženog valjalo je primjenom odredbe člana 250. stav 1. ZPP reviziju tužitelja djelimično usvojiti i odlučiti kao što je bliže navedeno u drugom stavu izreke ove presude, dok je primjenom odredbe člana 248. ZPP revizija tužitelja u ostalom dijelu odbijena kao neosnovana (stav tri izreke ove presude), a revizija tuženog u cijelosti kao neosnovana odbijena (stav prvi izreke ove presude).

⁴ Zakon o obligacionim odnosima (Sl.list SFRJ 29/78; Sl.list RBiH 2/92 i 13/94 i Sl.novine FBiH 29/03 i 42/11)

⁵ Zakon o izvršnom postupku („Sl. novine FBiH“ 32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09 i 35/12)

Odlučujući o troškovima cijelog postupka (član 397. stav 2. u vezi sa članom 396. stav 3. ZPP) ovaj sud nalazi, da iako su po reviziji tužitelja dijelimično preinačene nižestepene presude u odluci o kamati, da u procesnim okolnostima predmetne parnice, neizmjenjena ostaje odluka o troškovima postupka kao u drugostepenoj presudi. Ovo, jer se radi o preinaci u odnosu na sporedni zahtjev (kamata) za troškove parničnog postupka (takođe sporedni zahtjev), dok u odnosu na glavni zahtjev nije postigao uspjeh po pravnim lijekovima.

U takvim procesnim okolnostima, neosnovani su zahtjevi revidenata za naknadu troškova (tužitelja za sastav revizije u iznosu od 1.053,00 KM, a odgovora na reviziju od 1.277,00 KM; tuženog za sastav revizije u iznosu od 820,00 KM, a odgovora na reviziju takođe u iznosu od 820,00 KM) pa je valjalo odlučiti kao u četvrtom stavu izreke ove presude primjenom odredbe člana 397. stav 1. u vezi sa članom 387. ZPP.

Dopuna revizije tuženog je neblagovremena.

Dopuna revizije mora biti podnesena unutar zakonskog roka za podnošenje revizije određenog odredbom člana 237. stav 1. ZPP, odnosno u roku od 30 dana od dana dostave prijepisa drugostepene presude.

Prijepis drugostepene presude dostavljen je punomoćniku tuženog dana 10.05.2013. godine, a dopunu revizije tuženi je podnio dana 17.10.2013. godine svojim podnesakom od 01.10.2013. godine, naslovljen ovom sudu kao „Dostava dodatnih dokaza uz reviziju“, dakle po proteku prekluzivnog zakonskog roka iz člana 237. stav 1. ZPP.

Stoga je primjenom odredbe člana 247. stav 1. u vezi sa članom 214. stav 4. i 253. ZPP dopuna revizije odbačena kao neblagovremena, kako je to navedeno u stavu petom izreke ove revizijske odluke.

Predsjednik vijeća,
Goran Nezirović, s.r.